

REDACTIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisorile nefrancate nu se
primesc.
Manuscrisurile nu se retrimit.
Insereate
se primesc la Administrațiunea
Brașov și la următoarele
BIROURI de ANUNȚURI:
In Viena la M. Dukas Nachf.,
W. Augenthaler & Emmerich Los-
ner, Heinrich Schalk. A. Op-
pelik Nachf., Anton Oppelk.
In Budapesta la A. V. Golber-
ger, Ekstein Bernat, Iuliu Le-
opold (VII Erzsébet-körut).
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 10 bani
pentru o publicare. Publicări
mai dese după tariful și invo-
luntă. — RECLAME pe pagina
5-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANUL LXXI.

Telefon: Nr. 226.

GAZETA apare în fiecare zi
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șase luni
12 cor., pe trei luni 6 cor.
M-ri de Duminică 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
M-ri de Duminică 8 fr. pe an.
Se pretutură la toate ofi-
cile poștale din țară și din
afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov:
Administrațiunea, Piața mare
lângă Inului Nr. 30. etajul
I. Pe un an 20 cor., pe șase
luni 10 cor., pe trei luni 5 cor.
Cu dusul acasă: Pe un an 24
cor., pe șase luni 12 cor., pe
trei luni 6 cor. — Un esem-
plar 10 bani. — Atât abona-
mentele, cât și inserțiunile
sunt a se plăti înainte.

Nr. 117.

Brașov, Joi 29 Mai (11 Iunie)

1908.

„Meminisse juvabit“.

Peste puține zile se implinesc deja unsprezece ani decând, la știrea că iarăș se unelțește în tabăra catolicilor unguri în contra independenței bisericii române unite, s'a intrunit în Cluj o mare adunare de reprezentanți din clerul și poporul amintitei biserici. Adunarea lusesse invitată din partea mirenilor, s'au alăturat însă și reprezentanții clerului. Membrii adunării erau cu toate astea în preponderanță mireni.

Conferența s'a ținut în 7 (19) Iunie 1897 sub președința răposatului fruntaș Dr. Alecsandru Roman. Raportorul convocărilor a fost domnul Iosif Roman dela Oradea-mare distins și cunoscut de multă vreme ca unul din cei mai aprigi luptători pentru drepturile bisericii. Mai observăm, că unul din convocatorii adunării, d-l Dr. Ioan Mihalyi, a prezidat la început până la alegerea președintelui întrunirii. Adunarea a însărcinat apoi o comisiune de 21 ca să pregătească proiectul de rezoluțiune.

Fiindcă am esperiat cu părere de rău că astăzi foarte puțini mai sunt, cari își aduc aminte de acea întrunire și fiindcă la noi și cele mai solemne hotărâri s'au uita așa ușor, ceace putem constata chiar și din articolul „Unirei“ din Blaj dela 6 Iunie c. ce l'am reprodus în numărul penultim al foaiei noastre, reproducem partea esențială din energica hotărâre a acelei întruniri, atrăgând deosebita atențiune a cetitorilor noștri asupra ei, cu adausul că nimic nu s'a schimbât în 11 ani — ce ar face ca aceasta hotărâre să nu mai fie și azi pe deplin actuală.

Eată ce a enunțat clerul și poporul credincios al provinciei metropolitane de Alba-Iulia și Făgăraș întrunit în conferență la 29 Iunie 1897: „Conferența declară solemn, că „stăm firm pe bazele dreptului istoric al bisericii române unite și ține

„neclintit la condițiunile de existență „ale acestei biserici: *independența, „caracterul ei național român, institu- „țiile sale răsăritene“.*

„In urmare enunță, că credincioșii „acestei biserici nu pot lua parte la „lucrările unui congres autonom co- „mun cu biserica catolică de ritul „latin și tot-odată protestează impo- „triva încercărilor de a fi cointopită „intr'un organism străin, vină acele „încercări din ori-ce parte“.

„Paralel cu enunțările de mai „sus conferența, urmând exemplele „trecutului și mai ales voința clerul- „lui manifestată în Sinodul electoral „dela 1893, nu poate intrelăsa a in- „zista și cu aceasta ocaziune, ca și „provinciei bisericii unite de Alba- „Iulia și Făgăraș să i se asigure o „organizare autonomă proprie și in- „dependentă de ori ce alt organism „autonomic din patrie“.

„Organismul acestei autonomii „proprii și independente îl reclamă:
1. Instituțiile răsăritene, limba „liturgică, ritul și disciplina provinciei „bisericești de Alba-Iulia și Făgăraș, „care prin faptul unirei au rămas „nu numai neatînse, ci chiar asigu- „rate și pentru toate timpurile ga- „rantate;

2. Condițiile de existență și de „prosperare a s. uniri în mijlocul „neamului românesc, cari numai prin- „tr'un organism propriu și independent „în al cărui cadru și elementul lumean „să-și poată ocupa locul cuvenit, se „poate ajunge.

3. Echitatea și analogia cu alte „biserici din țară;

4. In urmă chiar și articolul de „lege 43 din 1868, care garantează „și bisericii române unite acelaș or- „ganism autonom, de care se bu- „cură confesiunile recepte din patrie.“

— Asămănați aceasta hotărâre cu cele afirmate în articolul „Unirii“ de Sâmbăta trecută și veți fi pe deplin clarificați asupra situațiunei după unsprezece ani!

„Ce are de gând »Tribuna«? — E cunoscut la noi, că ziarul nostru a promis, că cel mult până la Rosalii va conchema o constituire în cauza fondului jubilar, înființat cu menirea de-a veni în ajutor ziaristilor și scriitorilor români dela noi și că la aceasta constituire va invita și confratii dela ziarele noastre.

Procesiunea ne-am implinit-o și-am invitat pe prima zi de Rosalii o constituire intimă, exclusiv în scopul indicat mai sus. O asemenea invitare a primit și »Tribuna« din Arad, și cu toate că caracterul constituirei confidentiale este precis indicat în scrisoarea de invitare, totuși »Tribuna« de Marti aduce cu litere groase știrea, că directorul și proprietarul toaiei noastre ar fi conchemat la Brașov congresul ziaristilor români din Ungaria. Mai mult ne surprinde această alarmare a publicului cu o știre neesactă, după-ce am declarat de repețe-ori în organul nostru, la interpelarea »Tribunei«, că nu putem fi pentru întrunirea unui congres în împrejurările actuale, mai ales fără să se fi făcut vre-o pregătire serioasă.

Destul că prin știrea de mai sus a »Tribunei« au fost alarmate trei capitale: Budapesta, Bucureștii și Viena și s'a telegrafiat în toate părțile lumii, că gazetarii români din Ungaria țin mare congres.

Am dori să știm, ce vrea »Tribuna« cu aceasta tactică, care nu corăspunde realității și cavalierismului, ce-l pretindem dela fiecare ziarist român, care în împrejurările grele de astăzi vrea să vie în ajutor cauzei noastre românești?

Proiectul despre învățământul popular gratuit. Știrea telegrafiată de biroul ungar de corespondență, că proiectul de lege privind la învățământul popular gratuit, nu va întâmpina greutăți în dietă, o înregistrează și ziarul »Pester Lloyd«. Acest ziar mai e informat, că ministrul va prezenta la dezbateră specială câteva modificări, cari însă nu vor atinge esența proiectului, adică gratuitatea învățământului popular. Deputații sași și naționaliști, zice »P. L.«, dificultează îndeosebi § 3 al proiectului, care face pendentă despăgubirea ce s'va acorda în schimb pentru ștergerea didactului, de a-tfel de condițiuni, precum s'a întâmplat aceasta și cu legea școlară din anul 1907 cu privire la subvențiunea statului.

Congresul partidului țărănesc din Ungaria.

La congresul partidului țărănesc din Ungaria, care s'a ținut-prima și a doua zi de Rosalii în Bichis-Csaba și despre care am raportat eri la ultimele știri, au luat parte și deputații naționaliști Dr. A. Vlad și Milan Hodza. Despre decursul acestui congres ziarele maghiare publică lungi rapoarte, din cari estragem următoarele:

Congresul a fost deschis de către fostul deputat-țărăn Andreiu Achim, care a desfășurat pe larg programul partidului său, având ca scop final: *drepturi și pâne pentru popor*. Pentru realizarea acestui program — a zis Achim — trebuie să pretindem introducerea votului universal secret și pe comune, în vederea căruia s'au aliat nu numai țărani maghiari, ci și cei germani, slovaci și români. Dacă cu bine nu se va putea câștiga aceasta reformă, atunci ea trebuie eluptată cu forța. După aceasta a comunicat cele trei obiecte de dezbateră ale actualului congres: 1) Votul universal secret și pe comune; 2) Aducerea legii pentru darea gradată progresivă și 3) *stătuificarea tuturor școalelor și introducerea și asigurarea învățământului gratuit*.

După-ce au urmat la cuvânt câțiva oratori, cari au zugrăvit în colorii sinistre starea miseră a țărănimii, au apărut în sală și deputații naționaliști Dr. Vlad și M. Hodza, însoțiți de deputatul democrat Pető, cari au fost viu aclamați. Fostul deputat Achim, luând cuvântul, salută într'un discurs mai lung pe cei trei deputați. Ca primul răspunde Pető, zicând că în calitate de deputat al orașului Csaba, și-a ținut de datorință să se prezente la congres. Dorește congresștilor noroc și spor în lucrările lor.

A urmat la cuvânt dep. Dr. Vlad. În vorbirea sa — zice »Bud. Hirap« — dep. Vlad a declarat, că poporul oprimat trebuie singur să-și croiască soarta. Vede cu bucurie, că țărănimea maghiară cere umăr la umăr cu țărănimea română, sârbă, croată și germană validitatea drepturilor sale. Dacă poporul voește ceva, trebuie să i-se împlinească, fiindcă pătura muncitorimeii este *poporul*, nu însă pătura de sus a celor z-ec mii. Votul universal secret și pe comune este acel factor, cu ajutorul căruia se vor putea apăra în parlament și interesele celor oprimați.

Deputatul Hodza a vorbit parte un-gurește parte slovacă, spunând că n'a venit la acest congres ca străin ci ca un

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Pagini răslețe.

Gavr. Todica.

— Cum lucrează alții și cum lucrăm noi? —

»Asociațiunea« noastră a făcut marea greșală de a sista publicarea revistei »Transilvania«, în loc de a pune pe baze nouă redactarea ei.

S'a apucat în schimb, de »Țara Noastră«, revistă mai potrivită priceperii poporului dela sate. Țărănimei a și fost destinată.

Bunul mers al ei a fost zădărnicit de faimoasa »libertate« de presă, de chițibușurile procurorilor dela noi. »Țara Noastră« a trebuit să schimbe frontul. S'a metamorfozat în ziar politic, eșind de sub îngrijirea »Astrei«.

Acum altă pacoste.

Ziarul, în redactarea actuală, nu mai e pentru popor. Dispare deci și ultimul (sau primul?) motiv, pentru care s'a sstat publicarea »Transilvaniei«.

Di Ivan, cercând să scuze, spune un lucru, ce era mai bine să nu-l fi scos în publicitate. Într'u cât l'a scos, trebuie re-

mediat fără amânare, pentru a nu da prilej să ne strice și din altă parte.

Dacă un grup de tineri voește să scoată un ziar politic în Sibiu, e socoteală ce nu privește deloc »Asociațiunea«. Aceasta nu poate risca să plătească amende pe urma proceselor politice, ci trebuie să-și vadă exclusiv de treburile culturale (cu escluderea politice), de *literatură și știință*.

Vom cere dar cu »Drapelul« să se restituiască în integrum, să se reactiveze revista »Transilvania«, ca organ menit să propage literatura și știința.

Ar fi să cad în repetări genante, voind să dovedesc importanța științelor în viața unui popor, în cultura lui; în viața omului, în cultura lui.* Ne prinde mirarea că așa de puțini observă necesitatea răspândirii științelor în pătura pricepătoare a neamului nostru. Pentru a arăta în ce mod lucrează alții la educația științifică a mulțimei, voui aminti unele exemple, convins fiind că mai elocvente sunt faptele decât contemplațiile teoretice.

Bună oră, eu sunt membru al Societății Astronomice din Franca. În schimb cotizației anuale de 10 franci primesc »Buletinul« mensual, redactat sub îngriji-

*) A se vedea sub acest raport, H. Spencer: Educațiune intelectuală, morală și fizică. București, 1895, ed. Socec. — Apoi în »Biblioteca p. toți« — No. 4—5.

rea lui Flammarion, buletin în care apar studiile cele mai variate, atingătoare de astronomie, meteorologie, etc. »Procesele verbale«, în loc să fie lungi ca zilele de post, se reduc la mici dări de seamă despre ședințele biuroului.

Sunt membru la Societatea belgiană de astronomie și în schimbul cotizației anuale de 10 franci, primesc escelentul Buletin mensual, în multe privințe mai valoros decât al Soc. Astr. din Franca. Atlasul fotografic al Lunii, raporturile Observatoarelor din Granada și Tortosa (Spania) despre activitatea solară, despre fenomenele sismice și magnetice sunt de înaltă importanță științifică. Dacă mai amintesc planșele admirabile, apoi suplimentele: »Les volcans de la Terre« de Elisée Reclus și Anuarul astronomic — ușor își poate face oricine idee despre zelul nemai pomenit, cu care numita societate lucrează pentru înaintarea și răspândirea științei.

Ba mai sunt membru și la Societatea astronomică română, înființată de curând în București. În schimbul cotizației anuale de 15 lei primesc revista mensuală »Orion«, redactată după modelul celei franceze. Abstragând de unele articole pripite, ușurele — bune pentru începători — și multe rele erori tipografice, revista e destul de bună și o pot ceti cu folos toți iubitorii de lucruri cerești.

După toate acestea, nu e nepotrivită întrebarea, că ce dă »Asociațiunea« noastră membrilor ei în schimbul cotizațiilor anuale?

— Analele — va fi răspunsul. — Analele cuprinzând procese verbale și iarăși procese verbale.

— Mulțumim.

Va zice cineva: ei bine, Societatea din Franca, sau cea din Belgia, sau cea din România, pot face lucruri mari — fiindcă numără membrii mulți, au fonduri uriașe.

Aș!

Adevărat că Societatea Astronomică din Franca — grație atracției, ce o eserecitate Flammarion — numără mai multe mii de membri, de pe tot globul, totuși venițele ei, în anul financiar 1907, au fost numai de fr. 45.404-07.

Societatea astronomică din Belgia numără vr'o 1000 de membrii, iar Societatea Astronomică din București abia 200—300.

Să luăm altă revistă, de-a fraților din Regat, care nu lucră nici cu fonduri, nici cu trâmbitări sunătoare, nici cu subvenții bugetare.

E vorba de »Natura«, revistă științifică de popularizare, publicată sub îngrijirea d-lor profesori G. Țițeica și G. G.

frate între frații săi slovaci. Declară că după părerea sa nu clasa bogată constituie elementul alcătuitor de stat ci pătura muncitoare a poporului, și fiindcă mizeria e internațională a venit aici între tovarășii săi de principii, dorind ca congresul actual să ducă la isbândă drepturile poporului muncitor fără considerare la naționalitatea sa.

A urmat din nou la cuvânt *Achim*, care zice că în actualul guvern poporul nu se poate încrede. Față de o singură persoană avem încredere și aceasta este regele (Aprobări generale). Propune să se trimită Maj. Sale următoarea telegramă:

»Congresul partidului țărănesc din Ungaria, întrunit în Bichis-Csaba, aduce omagiile sale suveranului votului universal secret și egal, basa statului poporului, părintelui adevăratei constituții, ce se va alcătui, Francisc Iosif I, gloriosului rege al Ungariei. În numele supușilor fideli ai Majestății Tale. — *Achim I. Andrei*, președinte.«

După primirea telegramii au luat din nou cuvântul dep. *Hodza* și *Vlad* insistând asupra importanței votului universal.

Luni s'au continuat desbaterile, resolvându-se toate punctele dela ordinea zilei. S'a primit între altele și propunerea, ca fiecare cetățean, fără deosebire, să aibă drept la vot, dacă a împlinit 20 ani. Delegatul *Boros-Brindusz Mihály* a propus să se decreteze greva generală, dacă nici la toamnă nu se va debata proiectul votului universal. Dar și până atunci să se decreteze greva pe o zi, ca muncitorii să-și arate puterea de care dispun. Oprind comisarul prezent desbaterea acestei propuneri, s'a luat hotărârea ca comitetul muncitorimei să se ocupe cu propunerea menționată.

Congresul s'a închis apoi fără nici un incident. Poporul român n'a fost reprezentat la acest congres, cel puțin rapoartele foilor maghiare nu relevează acest fapt.

Premiile Academiei Române pentru 1908.

A Premii pentru cărți publicate.

I. Premii generale.

1. *Marele Premiu Năsturel*, de 12.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1909, unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noembrie 1904 până la 31 Decembrie 1908. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru acest premiu, este până la 31 Decembrie 1908.

2. *Premiul Năsturel*, de 4.000 lei, se va da în sesiunea generală din anul 1910 unei cărți scrise în limba română, cu conținut de orice natură, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1908 până la 31 Decembrie 1909. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse la concursul acestui premiu este până la 31 Decembrie 1909.

3. *Premiul Asociațiunii Craiovene pentru dezvoltarea învățământului public*, de 1.500 lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, pentru cea mai bună carte di-

Longinescu. Apare în București, cu începere din anul 1905. La noi nu e răspândită în măsură, în care ar merita, deși abonamentul anual e numai 5, zi: cinci lei.

În cele aproape trei volume, apărute până acum, nu se va găsi nici un articol nefolositor, precum de altfel așa sunt toate cestiunile de știință. Toate articolele sunt redactate în limitele impuse de rezultatele științifice, totuși nimeni nu va putea să afirme că sunt în stil prea înalt; prea peste puterea de înțelegere a cărturarilor noștri. Sunt sigur, că oricare membru al »Asociațiunii« ar înțelege pe deplin astfel de cestiuni astfel lămurite.

Importanța lucrărilor nu o pot aprecia mai bine decât schițând, prin ochire repede, înțelesul celor trei volume.

Domnul G. G. Longinescu, în »Popularizarea științei« (»Natura«, I. pag. 3-7) ne spune cum în țările civilizate se bucură de multă îngrijire răspândirea științei în toate straturile unui popor. »Oamenii de știință întrebunțează o bună parte din munca lor pentru a face cunoscut, pe înțelesul tuturor, descoperirile științifice. Ei își dau toată silința, prin conferințe și prin reviste, să mărească din ce în ce mai mult numărul acelor, care găsesc în studiul naturii adevărata mulțumire a omului civilizat.

Tyndall a avut în vremea lui, în An-

ductică în limba română dintre cele tipărite dela 1 Noembrie 1906 până la 31 Decembrie 1910. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1910.

II. Premiile Secțiunii literare.

4. *Premiul Adamachi*, de 5.000 lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1909, pentru scrieri de literatură sau de filologie, cu cuprins moral (în înțelesul, că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noembrie 1905 până la 31 Decembrie 1908. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1908.

5. *Premiul Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1911, pentru o scriere de literatură sau de filologie, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noembrie 1906 până la 31 Decembrie 1910. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1910.

III. Premiile Secțiunii istorice.

6. *Premiul Eliade-Rădulescu*, de 5.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1909, pentru o scriere istorică, economică, juridică sau filozofică, care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noembrie 1904 până la 31 Decembrie 1908. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1908.

7. *Premiul Adamachi*, de 5.000 lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală din 1910, pentru scrieri istorice, economice, juridice, filozofice, de cuprins moral (în înțelesul că sunt excluse numai scrierile contrare moralei), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Noembrie 1906 până la 31 Decembrie 1909. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1909.

8. *Premiul Hagi-Vasile*, de 5.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1912, pentru scrieri privitoare la comerțul român în trecut și în prezent și publicate în timpul dela 1 Noembrie 1905 până la 31 Decembrie 1911. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1911.

IV. Premiile Secțiunii științifice.

9. *Premiul Statului Lazăr*, de 5.000 lei, se va da, în sesiunea generală din anul 1910, pentru o scriere cu conținut științific, în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în genere), care se va judeca mai meritorie printre cele publicate dela 1 Noembrie 1907 până la 31 Decembrie 1909, sau pentru cea mai importantă invențiune științifică făcută dela 1 Noembrie 1907 până la 31 Decembrie 1909. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1909.

10. *Premiul Adamachi*, de 5.000 lei, divizibil, se va da, în sesiunea generală

glia și America, un succes surprinzător cu lecțiunile lui asupra *sunetului, luminei și căldurii*. El a arătat atunci, că și în fața unui public, care nu se ocupă anume cu știința, se poate vorbi despre cestiuni ce par a fi înțelese numai de învățatul specialist. Pentru aceasta, el a trebuit să aibă, pe lângă dorința lui nespūsă de a servi omenirea și pe această cale, și acel talent de popularizare, care-i tot așa de rar ca și orice alt talent.

Louis Figuier, în Franța, a știut să publice, timp de zece ani, scrieri de popularizare, cari au fost cetite cu nesăț și cari au stărnit un adevărat entuziasm. *Les merveilles de la science, Les merveilles de l'industrie, Vies des savants illustres*, și atâtea alte cărți, sunt și vor fi multă vreme modele neîntrecute de vorbă deslușită, de fapte exacte și de adevărată frumusețe literară.

În Germania, începând cu *Alexandru von Humboldt*, știința a fost de asemenea popularizată de oameni aleși, cari au înțeles cât de binefăcătoare este influența ei asupra multimei. Societăți numeroase lucrează serios în diferite orașe după planuri chibzuit alcătuite și dau la lumină tot felul de cărți și reviste de popularizare. »*Urania*« din Berlin, de exemplu, despre care am avut prilejul să scriu mai pe larg altădată, poate fi luată ca model prin laboratoarele ei. Marele public poate

din 1911, pentru scrieri cu conținut științific în înțelesul științelor exacte (matematică, fizică, chimie, istorie naturală, geografie, medicină, inginerie, industrie și științele aplicate în genere), cari se vor judeca mai meritorii printre cele publicate dela 1 Ianuarie 1908 până la 31 Decembrie 1910. Terminul depunerii la cancelaria Academiei, în 15 exemplare, a cărților propuse pentru concurs este până la 31 Decembrie 1910.

B. Premii pentru lucrări puse la concurs cu subiecte date.

I. Premiile Secțiunii literare.

1. *Premiul Neuschotz*, de 2.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1909, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: *Industria casnică la Români, treburile și starea ei actuală*. — (Deciz. 20 Martie 1904). Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1908.

2. *Premiul Alexandru Bodescu*, de 1.500 lei, se va da, în sesiunea generală din 1909, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: *Elementul național în poezia lui Eminescu*. — (Deciz. 20 Martie 1904). Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1908.

3. *Marele Premiu General Ioan Carp și Maria Carp*, de 7.000 lei, se va da, în sesiunea generală din 1909, celei mai bune lucrări scrise în limba română despre: *Sintaxa limbii române*, studiată în mod istoric și comparativ. — (Deciz. 9 Aprilie 1905). Terminul prezentării manuscrisurilor este până la 31 Decembrie 1908.

4. *Premiul Princesa Alina Știrbei* se va da, în sesiunea generală din 1910, pentru cea mai bună: *Carte de lectură pentru școlile secundare*. — (Deciz. 31 Martie 1898). Premiul este de 8.500 lei, în care sumă se cuprind premiul autorului și cheltuielile de tipărire scrierii (de minimum 30 coale de tipar garmond) în 1.000 exemplare, din cari 800 ale autorului și 200 ale Academiei. Terminul prezentării manuscrisurilor este până la Decembrie 1909.

(Va urma).

STIRILE ZILEI.

— 28 Maiu v.

Despărțământul I (Br. șov) al »Asociațiunii« 14 Cristian. Plecarea comitetului și a oaspeților din Brașov la Cristian, unde despărțământul își va ține adunarea generală a doua zi de Rusali, se va face din piața cu tramvaiul de 8 ore 15 minute dimineața. Trenul pleacă din gara Bertalan la orele 8 și 40 m. Reîntoarcerea cu trenul de 6 ore 45 minute din gara Cristian. Cei cari ar dori să ia parte la adunare și la masă, sunt rugați să se aunte la notarul comitetului, profesorul *Alexandru Bogdan* (Brașov).

Reuniunea muzeului ardelenesc și a ținut, precum știm, anul acesta adunarea generală în Brașov. Serbările, cari s'au aranjat din acest privilegiu prima și a doua zi de Rosalii în orașul nostru, au decurs conform programului publicat în anul din numerii trecuți ai foaiei noastre. Duminică după amiază a fost încununat monumentul lui Arpad, iar seara s'a luat cina în restaurantul »Transilvania«. S'au rostit

reproduce singur numeroase experiențe de fizică și chimie poate să-și facă o idee lămurită despre felurile industriei, poate lua cunoștință de un număr foarte mare de preparate și colecții biologice și poate fi de față, în teatrul științific, la conferința cu proiecțiuni de cea mai mare importanță. Revista »*Himmel und Erde*« care apare sub îngrijirea acestei societăți, precum și multe altele, publică minunate articole de popularizare din diferitele ramuri ale vieții științifice de astăzi.

Tot domnul G. G. Longinescu a mai publicat:

Introducerea în chimie, după W. Ostwald, celebrul chimist dela Universitatea din Lipsca.

În »Dela noi« ne dă lămuriri asupra »Societății de științe« din București, și a »Asociațiunii române pentru înaintarea și răspândirea științelor, înființată amândouă prin stăruințele d-lui Istrati.

Despre expoziția generală română din 1906. — Telegraful de lucru sarmă. — O vizită la o fabrică de locomotive. — Chimia în casă și în bucătărie. — O comparație a vieții moleculare cu viața socială. — Dări de seamă. — Lacul sărat din Statele Unite. — Lumea dincolo de simțurile noastre. — Pittsburg. — Henri Moissan. — Marcellin Berthelot. — Dimitrie Ivanovici Mendelejeff. — Surprizele radiului (după

mai multe toaste. Între alții a luat cuvântul și cunoscutul sovunist maghiar Dr. Apathy Istvan profesor univ. în Cluj; fostul spiritus rector al arhiepiscopului ziar răporat »Erdelyi Hirlap«, închinând pentru »cetățenii de limbă străină« ai Brașovului relevând între altele că »fiecare locuitor de limbă străină a acestui oraș trebuie să se simtă pretutindeni în țara aceasta — ca și cum ar fi acasă — precum și Maria Sa se simte acum aici în Brașov. — Parcă cetim un articol al d-lui Apathy din răposata »Erdelyi Hirlap«, care nu vrea să cunoască aici decât numai Maghiar cu nutra indigenă și streină!

Luni s'a ținut adunarea generală în casa sfatului conform programului stabilit înainte. Membrii clujeni au fost salutați de contele Mikes, de primarul Hiemesch și de protopopul ev. Herfurt. Ultimul a vorbit nemțește. A urmat apoi banchetul, la care s'au rostit de asemenea numeroase vorbiri. După banchet congresiștii au vizitat biserica neagră și au depus o cunună pe monumentul lui Honterus. La monument a vorbit membrul Dr. Erdélyi Pál, relevând ideile și activitatea lui Honterus.

Cununie. Silvius de Herbay ces. și reg. v.-colonel în reg. de infanterie No. 33 și Valeria de Herbay n. Papp cununăți. Arad — în Iunie 1908 — Lipova.

Logodnă. Elena Fabian și Dr. Alexandru Muntean logodiți. Beiuș Mai 1908.

Dela curtea regală română. Regele și Regina României vor pleca în dimineața zilei de 12 Iunie v. cu un tren special la Sinaia spre a lua reședința de vară la Castelul Peleş. — Regele și Principele Ferdinand au plecat azi cu automobilul la Târgoviște spre a inspecta școala de cavalerie. Suveranul și Principele moștenitor vor fi însoțiți de d-l general Averescu.

Liga culturală, secțiunea București, a ținut Duminică trecută o adunare generală, în care s'au ales delegații, care trebuie să ia parte la concursul ce va avea loc în curând la Galați.

Reuniunea de cetire și cântări a meseriașilor români din Nădlac sub conducerea d-lui inv. Constantin Savu aranjează din incidental vizitațiunii canonice a P. S. Sale d-lui episcop diecezan un concert împreună cu teatrul după care urmează joc Duminică la 1/14 Iunie (prima zi de Rosalii) 1908 în sala cea mare a casei comunale cu următorul Program: I. »Ură și Dragoste« piesă populară în 3 acte, de Traian I. Magier. Dirigent d-l Constantin Savu. II. a) I. Vidu. — Const. Savu: Andulasa, cor mixt cu acomp. de muzică. b) Const. Savu: Foaie verde de dudău și Varia, cor mixt.

Adunarea generală a societății pentru învățătura poporului român Din București ni-se scrie: Duminică a avut loc adunarea generală a societății pentru învățătura poporului român, în localul școlii ei din strada Sf. Ecaterina, sub președinția d-lui Procopie Dumitrescu. D-l secretar al societății a dat cetire raportului cenzorilor asupra contului de gestiune pe anul financiar 1907-1908, care a fost aprobat, dându-se descărcare consiliului de administrație pe gestiunea anului trecut. După aceasta s'a ales d-l Anastase Simu,

W. Ramsay). — Lupta corpului omenesc cu boalele. — Dimitrie Negreanu. —

Domnul G. *Titica*, unul din cei mai buni matematicieni, cu cari ne putem mândri Români, a contribuit următoarele:

Falimentul mașinei cu aburi. — Lupta luminei (după Mach). — Ideile lui Bacon despre știință. — Fabricarea unei umbrele. — Proprietățile corpurilor învârtite. — Mișcarea perpetuă. — Principiul conservării energiei. — Principiul lui Clausius. — O mină de aur în Colorado. — Teoria moleculară a materiei. — Convorbiri despre apă. — Însemnătatea astronomiei. — Convorbiri despre muscă. — Astrologia și pictura. — Programul nostru. — Cvadratura cercului. — O excursiune pe suprafața lumii. — Lord Kelvin. — Matematicile și natura. —

Foarte instructive sunt articolele domnului N. I. *Petculescu*, inginer la căile ferate române. Nu numai instructive, ci unele de-a dreptul surprinzătoare, revelându-ți multe lucruri din domeniul construcției căilor de comunicație, lucruri de cari rămâi mai uimit decât de cutare năstrăvănie din romanele »senzaționale«. Iată articolele d-lui Petculescu:

Resistența la tracțiune pe șosele etc. — Puterea centrifugă. — Istoricul căilor ferate în România. — Igrasia. — Din aplicațiile aerului comprimat. — Din bi-

ca membru în consiliul de administrație, în locul decedatului Ioan Boros.

Căldurile cele mari au scos din ascunzătorii lor mai mulți lupi, cari neliniștesc pe locuitorii din unele comune ale comitatului Sibiu. O ceată de țigani au prins în pădurea comunei Mag cinci lupi tineri, cari tăbărașă în pădure ca să se răcorescă. Lupii au fost duși la Sibiu. Duminică dimineață alți doi lupi au atacat în apropiere de Sibiu un mânz și un vițel. Vițelul a fost rupt în bucăți. Mânzul a scăpat cu o rană mai mare la grumazi.

Din Petersburg primim cu data de 24 Mai v. dela un prieten al foaiei noastre o carte ilustrată de următorul conținut: »Multe salutări frățești din acest oraș răcoros, unde cade zăpada acum la finele lunii Mai v. Unii copaci abia încep să înmugurească și să dea frunze, iar noaptea e de 4 oare și ziua de 20.»

Zlariști bosniaci pedepsiți pentru lesa Majestate. Tribunalul militar din Viena a osândit pe ziaristul Iankovics Dragutin la 15 și pe preotul sârb Prokopics la 10 ani temniță grea pentru crima de lesa majestate, ambii membri ai redacției ziarului »Otașbina« care apare în Bosnia.

Se caută un cantor învățator gr. cat. cu ton bariton ori tenor, apt de a conduce cor bisericesc, cvartet ori duet, dester în cântări, absolut de acum mai mult doi ani, salar afară de cvartir în natură 1240 cor. și cvincevenalele după lege. A să presenta de probă până la 5 Iulie și recurge pot până la 12 Iulie st. n. 1908. A se adresa la Redacțiunea »Gaz. Transilvaniei«.

Postul de servitor al casinei române devenind vacant, aceasta se aduce la cunoștința celor interesați cu observarea că eventualii concurenți au să-și înainteze până cel târziu în 15 l. c. n. petițiile lor adresate comitetului casinei rom. din Brașov.

Sinodul preoților gr. cat. din Munții apuseni.

Abrud, 5 Iunie n. 1908.

M. On. d-le Redactor! Subscrisul credeam că o peană mai agilă ca a mea Vă va relata despre sinodul preoților gr. cat. din Munții apuseni, ținut la 12 Mai a. c. Dar văzând că toată lumea tace — și mă mir mult cum de preoțimea acestui tract trece la ordinea zilei peste un lucru așa frumos întâmplat la ziua de mai sus — îmi iau eu voia a Vă raporta pe scurt următoarele. Dealtcum trebuie să scuz preoțimea pentru tăcerea ei, deoarece însăși pregătind o zi atât de frumoasă șetului lor tractul se vede, că nu voia a se lăuda cu aceasta.

Cu permisiunea d-voastră notez, că cu ocaziunea sinodului s'a serbat totodată și *jubileul de 20 ani a părintelui protopop Iuliu M. Montani.*

După deschiderea sinodului s'a făcut slujba dumnezească și cu aceasta ocaziune preotul Abrudului Ioan Simu prin o vorbire bine acomodată, a arătat datorințele noastre creștinești față de biserică. După

nefacerile științei. — Fotografia colorilor. — Construcțiuni neincendiabile. — Canale artificiale, ecluze. —

Tot instructivă și atrăgătoare e »Călătoria la suprafața Lunii« de dl N. Coculescu, savantul astronom din București. Și e de cea mai mare importanță științifică: »Invariabilitatea axelor mari ale orbitelor planetare« de acelaș autor.

Dintre ceilalți autori mai amintim pe domnii: Dr. C. Șumuleanu, Dr. I. Simionescu, I. Ionescu, Victor Anastasiu, Ion Enescu, I. Valaori, N. Poenaru-Jatan, A. Demetriescu, Dr. Pöltzer, M. Saligny, D. D. Pătrășcanu, Dr. Urechia, Ioan Corbu, T. A. Bădărău, C. S. Popescu, I. St. Murat, S. Mehedinți, T. Porucic, Dr. I. Popovici, D. Goleacu și alții.

Iată rezultate frumoase cu mijloace puține.

* * *

Accentuând necontentit scopul »Asociațiunii«: literatura și cultura poporului român — nu trebuie să scăpăm din vedere partea științifică, ce trebuie să dăm acestei culturi. — Accentuând necesitatea luminării țărânilor, nu trebuie să scăpăm din vedere că și cărturarimea are trebuință, tot atât de mare, de cultură științifică.

Deci »Biblioteca populară« și »Transilvania« să fie îngrijite de o potrivă! Fiecare în felul ei.

Gesagiu, 6 Iunie 1908.

aceasta preoțimea cu poporul adunat la aceasta serbare, invitați de d-l protopop la sfințirea monumentului ridicat de dânsul soției sale răposate, acolo preotul din Buciumșasa prin o vorbire frumoasă potrivită a arătat iubirea ce trebuie să o nutrim față de morți și cum trebuie să îngrijim monumentele.

Aș vrea să fiu tare scurt, de aceea mă mărginesc a înșira numai lucrurile mai însemnate cu aceasta ocaziune. După ce-lea de mai sus săvârșite, preoțimea și învățătorimea a aflat ospitalitatea în casa d-lui protopop. La masă s'au rostit vorbiri frumoase, fiecare din cei prezenți voind a arăta iubirea și alipirea ce o au față de șeful lor. S'a cetit apoi o multime de telegrame sosite din toate părțile, dintre cari una foarte emoționantă dela fiul protopopului iubilant.

Spre încheiere mai notez că monumentul ridicat de d-l protopop nu are păreche aci în munti. Laudă unui astfel de bărbat care, deși a avut să lupte cu cele materiale, a ridicat fie ertatei sale soții un astfel de monument. Vorba părintelui Aghirbician: »Iubirea ce trebuie să o păstrăm față de cei morți«.

Cornel Muntean,
controlor la magistrat.

Varietăți.

Intr'un articol din »Revue Bleue« din Paris se arată starea înfloritoare, în care a ajuns populația din Canada din aproape toate punctele de vedere — și asta, se crede datorită Canadianilor de origine franceză, în primul loc. Dealtfel aceștia formează mai bine de a patra parte din populație.

Bunele moravuri contribuie la sănătatea rasei ca și la prosperitatea ei. Așa beția și furtul fac foarte puțin rău. Divorțurile sunt extrem de rare: 9 familii pe an la o populație de 6 milioane și jumătate.

Sunt în Canada 50 jurnale scrise în franțuzește. Aproape toate reprezintă catolicismul, într'un fel de obicei, naiv, sunt de un patriotism cald și de o moralitate rară. Astfel romanele, pe cari le publică ele, pot fi citite de ori-cine.

Stăpânește în aceasta societate nouă mai mult se vede, decât în societățile din cari s'a desfășurat, dragostea de viață, de luptă, de bine, de adevăr, de frumos — în sfârșit credința în ceva...

Asta trebuie să ne facă să credem că nu e înlăturată posibilitatea ca viitorul să fie al celor din lumea nouă.

*

Fieca cea mai iubită a lui Tolstoy Tatiana Susotin (contesă) a publicat de curând amintirile lui Turgheneff, care a fost multă vreme în răceală față de tatăl său.

Abia la 1878 cei doi mari scriitori ai Rușilor s'au putut cunoaște de aproape prin șederea lui Turgheneff vreme mai îndelungată la moșia lui Tolstoy din Iasnai Poliana. Au rămas apoi multă vreme în corespondență, dar nici odată nu s'au putut apropia sufletește în destul, fiindcă artistul pur, Turgheneff, niciodată n'a putut admite și practica ideile lui Tolstoy-apostolul.

Autorul poveștilor de vânatoare a ținut întotdeauna să rămână lângă artă.

*

Succi, celebrul postilor de care se vorbea atât de mult odată și de care de multă vreme nu s'a mai pomenit nimic, cu toate că el încă mai postea, (de voie sau de nevoie), se aude că s'a cumișit și s'a lăsat de post. A fost de curând numit infirmier la un azil.

A postit el la Paris, la Bruxelles, la Berlin, la Londra. Cel dintâi post i-a adus un venit de 7000 de lei, dar impresariul său (un Evreu, de bună seamă) a câștigat 80.000. La cel din urmă post, care era cât pe aci să-l dea de răpă, a câștigat numai 500 de lei pentru o lună de foame.

Meseria de postitor nu mai rentează de azi înainte — după cum se vede.

*

Iată o minune! Să instalezi un aparat, care să te facă se vezi din locul de observație acela ce se petrece, spre pildă, la New-York. Să ai imagini, cari să reprezinte direct scene vii, mișcări și gesturi ale persoanelor, mersul forfolă al trăsurilor — lucruri cari se petrec într'un loc oarecare, ca și când ai fi de față, aceasta este problema interesantă, a cărei deslegare o urmărește de mai bine de 30 de ani francezul Armengand.

În diferite timpuri s'au mai ocupat

de această problemă și alți cercetători Francezi, Euglezi, Germani și Americani.

O cestiune paralelă și înrudită cu cea mai de sus este a fototelegrafiei sau transmisiunea imaginilor fotografice la distanțe. Îndelungate cercetări sau făcut și se fac încă asupra acestei probleme de diferiți oameni de știință.

Sistemul, pe care e bazat aparatul lui Armengand, rezidă pe proprietatea ce o are sileniul de a oferi o rezistență electrică, variind după intensitatea luminei, care lucrează asupra metalului. Se inspiră de asemenea și din principiul cinematografului. Aparatul e încă numai la începutul său. Se speră, că problema ajunge la complectă ei rezolvare, după cum s'a arătat mai sus.

*

O interesantă noutate! (tot americană).

Iată un mijloc de a mai împutina pe cerșetori: Se pun în stradă niște aparate simple, ridicate pe niște coloane. Se învârtesc (cu destulă greutate) o roată și după o jumătate de oră cade o monedă de 20 de bani.

Munca e destul de grea și acesta e în adevăr un mijloc, care ar putea să desvete de cerșitorii pe acei cari nu merită milă. Dar iarăși, prin acest mijloc se poate afla cine poate să muncească învârtind la roată. Acela își va putea câștiga pâinea singur.

După cum se vede cestiunea pare complicată.

Rămân însă cerșetorii, cărora nu se poate și nu trebuie să li se refuze mila.

M.

Glume.

Ți-am spus de atâtea-ori Anico, că atunci când servești trebuie să treci farfuria pe la stânga invitaților.

— Ei! eu nu sunt așa de superstițioasă ca doamna.

*

Nae întâlnește pe amicul său Tănase de multă vreme nevăzut:

— Tănase! strigă Nae, tu ești în brațele mele! Și inchipește-ți că e aproape un an și jumătate, de când nu te-am văzut.

Tănase convins și plin de sentiment:

— O! eu încă și mai de multă vreme!

— Ai economisit atâta ca să-ți poți cumpăra un automobil — și acum când ți-ai adunat banii de ce nu-l cumperi?

— Acum o să economisesc și pentru trecătorii pe cari o să-i calc.

ULTIME ȘTIRI.

Budapesta, 10 Iunie. Eri s'a pertractat aici procesul foaiei »Poporul Român« intentat pentru un articol, în care s'a tratat cestiunea alegerei de deputat din Beiuș. Autorul articolului, d-l Virgil Coroiu, a fost condamnat la 6 luni închisoare de stat și 1200 cor amendă.

Viena, 10 Iunie. Eri au sosit aci toți rectorii universităților din Austria, exceptând cei din Tropau și Lemberg, unde studenții nu sunt în grevă. Ei au luat parte la o conferință cu ministrul Marchet. E probabil că cursurile vor fi întrerupte până la 15 Iulie, când semestrul va fi declarat terminat și universitățile închise. Semestrul va fi socotit însă studenților și e probabil că vor avea loc examene.

Reval, 10 Iunie. Intrevederea dintre țar și regele Eduard a avut loc eri dim. la orele 11 și 10 m. Ceva înainte de această oră sosită în două trenuri țarul, familia imperială, regina Greciei, ducele și ducesa Petru de Oldenburg, marea ducesă Olga Alexandrowna, ministrul Stolypin și Iswolsky, ambasadorul Rusiei la Londra, atașaii militari și de marină. Toate aceste personaje s'au dus în noul port, unde s'au urcat pe bordul iahtelor »Standard«, »Steaua Polară« și »Almas«. Escadra engleză fiind semnalată, s'au tras salve de focuri în timp ce escadra engleză înconjura pe cea rusă. Vasul »Victoria and Albert«

s'a apropiat apoi de iahtul imperial »Standard« iar împăratul Rusiei cu o barcă s'a dus pe bordul vasului »Victoria and Albert« spre a saluta pe oaspeții englezi, cari puțin în urmă au întors vizita pe bordul iahtului »Standard«, unde au fost salutați de țarină, împărăteasa văduvă și celelalte personaje.

Seghedin, 10 Iunie. Monumentul de marmoră al împărătesei Elisabeta, care a fost dezvălit anul trecut cu mare solemnitate, este amenințat de pericolul de a fi pus la licitație. Comitetul, care a ridicat acest monument, a rămas dator suma de 6500 de coroane firmei, care l'a executat și între firmă și comitet are loc un proces, care terminându-se în favoarea păgubașului i-ar da dreptul să ridice monumentul pentru a-l pune în vânzare. E probabil însă, că orașul Seghedin va veni în ajutorul comitetului pentru a evita rușinea.

Berlin, 10 Iunie. Procesul prințului Eulenburg va începe în luna Iulie. Prințul, care se află încă în spitalul Charité, va primi Vineri actul de acuzare, prin care este dat judecății pentru sperjur.

Londra, 10 Iunie. Ziarele află din Teheran că șahul se află încă la Bagșa, afară din oraș cu trupele ce-i stau la dispoziție. Cazacii parcurg cartierul european și partea din oraș unde se află parlamentul. Șahul a dat o proclamațiune amenințând să pedepsească pe toți revoltații. Parlamentul se silește să impedeze o catastrofă și sfătuiește împăciuirea.

Bibliografie.

A apărut: »Ciprian Porumbescu, icoane din frământările unui suflet de artist.« De Dr. Valeriu Branisce. Broșură de 120 pagini. Cu portretul lui Ciprian Porumbescu, după ultima fotografie. Prețul unui exemplar 1 cor. 50 bani. Se poate comanda prin administrația ziarului »Drapelul« Lugoj, sau de dreptul dela autor.

Broșura conține următoarele capitole: I. Introducere. Direcția și programul activității lui Ciprian Porumbescu. II. Originea familiei și numelui. Părinții compozitorului. III. Activitatea tatălui compozitorului și influența lui în direcție națională. IV. Anii copilăriei și prima instrucție muzicală. V. Stupca. Violina lui Ciprian. Veștii lăutari naționali. VI. Serbarea dela Putna. Durerea neamului. Moartea mamei compozitorului. VII. Studiile teologice. Fondarea »Arboroasei«. Dragostea nefericită. VIII. Centenarul adnăriei Bucovinei la Austria. Depeșă »Arboroasei«. IX. Arestarea lui Ciprian Porumbescu. Temnița. Pregătirea procesului. X. Desbaterea publică a procesului. Achitarea. XI. Libertatea. Studiile la Cernăuți și Viena. Profesor la Brașov. XII. Opera »Crai nou«. Reprezentarea ei la Brașov. XIII. Iubileul dela Chizătău. Morbul. Plecarea la Nervi. XIV. Petrecerea în Italia. Reîntoarcerea acasă. Moartea. XV. Încheiere. Privire fugitivă asupra producției lui Ciprian Porumbescu.

St. O. Josif. »Zorile« Dramă istorică. în două acte și în versuri. Prețul 1 cor. (10 b. porto).

»P. Ispirescu« Poveștile unchișului sfătos. 1 cor. 50. (10 b. Porto).

Vasile Alexandri. Eliția II din opere complete. Teatru I.

De cuprinsul următor:

»Soldan Viteazul«, »Mama Anghelușă«, »Herșcu Boccegiul«, »Cleveticul«, »Sandu Napoailă«, »Surugiu«, »Ion Păpușariul«, »Cucoana Chiriac«, »Barbu Lautaru«, »Paraponisitu«, »Kera Nastasia«, »Haimanu«, »Gura-Cască«, »Stan Covrigariul«, »Vivandiera«, »Păcală și Tândală«, »Scara mășii«, »Craiu nou«, »Harță Răzășul«, »Ramășagul«, »Peatra din osă«, »Nunta țărănească«, »Chirița la Iași«, »Chirița în Provincie«.

Prețul 1 cor. 50 b. (20 bani porto).

POȘTA REDACȚIUNELI.

Otel de F. în B. S'a expedit.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Concurs.

Direcțiunea institutului de credit și economii societate pe acții „**CHIOREANA**” din **Șomcuta-Mare** (com. Sătmar) publică concurs pentru ocuparea postului de practicant, retribuit cu un salariu anual de cor. 960.

Concurenții au să și trimită ofertele cel mult până în 12 Iulie st. n. a. crt. la direcțiunea institutului, având să dovedească cu acte în regulă, că sunt absolvenți de vre o școală comercială și să arete că ce limbă mai posed, afară de cea românească, atât în scris cât și în vorbire.

Concurenții cu praxă vor fi preferiți.

Postul este de a să ocupa în 15 Iulie st. n. a. crt

Șomcuta-Mare, la 28 Maiu st. n. 1908.

Direcțiunea.

Prăvălii de închiriat în Șomcuta-Mare.

Institutul de credit și economii, „**CHIORANA**” cu sediul în **Șomcuta Mare** (comitatul Sătmar) fosta capitală a districtului Chior, în casa proprie de nou edificată are de dat în chirie două prăvălii pentru doi comercianți; în același edificiu afară de localitățile de prăvălii pentru fiecare comerciant sunt câte 3 chilii (odăi) de locuință, culină, cămară, magazin și pivniță.

Fiind ambele prăvălii în același edificiu unul dintre comercianți poate ținea mărfuri de băcănie și coloniale (vegyes kereskedés) iară celalalt mărfuri de modă (rófös kereskedés) atât pentru țărani cât și pentru inteligență.

Lipsa acestor două prăvălii în ținutul nostru, locuit în cea mai mare parte de români este de mult simțită; prin urmare doi comercianți harnici și conștiențioși ar putea realiza afaceri foarte bune, la cece și direcțiunea institutului „Chioreana” le va da tot concursul.

Reflecțanți la aceste două prăvălii sunt rugați a să prezenta în persoană cel mult până în 1 Iulie a.

crt. st. n. pentru a vedea localitățile de închiriat, a să informa despre înprejurările din ținutul nostru și eventual pentru satorirea condițiilor de contract.

Șomcuta-Mare, la 28 Maiu 1908.

Direcțiunea.

Nr. 5591/1908

PUBLICAȚIUNE

referitoare la examinarea consemnărilor de dare pentru drumurile comitatense pe anul 1908.

În sensul art. de lege I din a. 1890, se aduce la cunoștința publică că conscrierea și consemnarea dărilor pentru drumurile comitatului pe anul 1908 sunt gata și în termen de 15 zile adică: **dela 5—20 Iunie a. c. inclusive**, tot omul le poate lua în vedere, în localul oficiului de dare orășenesc în oarele antemeridiane dela 8—12.

Tot odată se comunică, că în decursul zilelor aci arătate tot omul poate recura în contra poziției de dare pentru drum, la comisiunea administrativă comitatensă, subșternând și recursul la oficiul de dare subsemnat.

Recursurile prezentate după acest termen se vor respinge ca — fiind întârziate.

Brassó, în 28 Maiu 1908.

167,1—1. Oficiul de dare orășenesc.

Vilă de vânzare.

Pozițiune admirabilă, pe Straje, cu curte și grădină care conține 4000 m.²; 55 m. front de stradă, se vinde din mână liberă cu preț redus.

Informațiuni Șirul Cetățuiei Nr. 8 dela 9—10 oare a. m. și dela 3—4 oare p. m. (186,3—6.)

Cea mai bogată baie feruginoasă în acid carbonic și baie de nămol, idroterapie rațională, cură de zăr și lapte

D O R N A

în Carpații Bucovinei.

Stație a căilor ferate, situată la confluența Dornei și Bistriței arie, 14 oare depărtare dela București și 11 oare depărtare dela Liov.

Palate monumentale de cură, laboratoriu balneologic, apeducte din izvoare Alpine, canalizație, lumină electrică, pavilion de izolare, cale pentru biciclete, de două ori pe zi concerte ale muzicii militare dela Regimentul din Bistrița, excursiuni în România, Transilvania și Ungaria apropiată cu trăsură, călare și plute

Succese splendide la: boale de nervi, boale femești și cele de inimă, la anemie, arteriosclerosă, și ex date.

Prospecte gratis.

Informațiuni medicale se pot lua la medicul stabilimentului de băi, cons. imp.

(162,7—15.)

Dr. Arthur Loebel.

„Gazeta Transilvaniei” cu numărul 10 filer se vinde la zaraful Dumitru Pop, la tutungeria de pe parcul Rudolf, și la Eremias Nepoții.

Băile alcalino-muriatice dela Sangeorgiul-Român

(Oláh-Szentgyörgy, Besztercze Naszódmegye).

Pentru cantitatea mare de **carbonat de sodiu, clorure metalice și acid carbonic** întrec cele mai renumite **ape minerale** din Europa. Se aplică ca **cură de beut** cu cel mai mare succes la toate boalele acute și cronice de **stomac și intestine**, la **obstipație cronică**, la **hyperaemie de ficat**, la **disolvarea pietrelor de beșică, biliare și rinichi**, la **haemoroide**, la **blenorroe** (Triper) și **catare de uter**, la **afecțiunile catarale ale căilor respiratoare**, la **debilități nervoase** (neurastenie, histerie), la **reumatisme și podagră**, la **scrofulă** etc.

Ca bac (scaldă) influențează minunat resorbirea exudatelor pleuritice, peritonice, uterine etc. precum și deosebitele boale de piele.

Inceperea sezonului din 15 Iunie și durează până la 15 Septembrie 1908.

O multime de **odăi** corespunzător mobilate stau la dispoziția publicului în preț dela 1—4 cor.

Bucătărie foarte bună și ieftină.

În salonul de cură sunt disponibile **jurnale, bibliotecă** etc. Parc și alee (promenadă) pe terenul băilor. — Locuri de excursiune în înalții munți din vecinătate etc. — **Musică bună permanentă.**

Prețul unei scalde (calde) 1 cor., unei reci 40 fil.

Ultima stațiune a căi ferate e **Ilva-mică**, unde în orice timp stau trăsură comode la dispoziția publicului.

Medic de scaldă: **Dr. Andreiu Monda.**

Prospecte trimite franco **DIRECȚIUNEA BĂILOR.**

(185,3—3.)

BĂILE DE SĂNĂTATE BUZIAS

Stațiune de cale ferată poște și telegraf.

Dela gara de vest din Pesta Vagon accelerat direct. Sesonul dela 15 Maiu—15 Sept.

Băi speciale pentru boale de inimă,

pentru boale femești, suferințe de beșică și rinichi, piatră în beșică, estar de intestine și stomac, contra limfateismului, gălbînării, anemiei, scrofulă, contra sâmbiciunii generale și contra de boale cronice la femei. **Iscăiere radioactivă cu acid carbonic, sare și fer.**

Prospect trimite la dorință: Direcțiunea băilor.

STABILIMENTUL DE ACID CARBONIC AL BĂILOR MUSCHONG BUZIAS,

liferează prompt orice cantitate de acid carbonic curat, natural. Nu face parte din cartel.

Să nu se confunde cu acid carbonic preparat artificial și puțin spornic.

— Serviciu prompt și conștiențios. —

Adresa telegrafică: **MUSCHONG BUZIAS FÜRDŐ**

Interurban telefon: Nr. 18.

Interurban telefon: Nr. 18.

Cruce séu stea după electro-magnetica

Patent Nr. 86967.

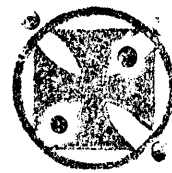
Nu e crucea lui Volta.

Nu e mijloc secret.

Vindecă și inviorează

pe lângă garanție.

Deosebită atențiune e a acest aparat vindecă boale

se da împrejurarii, că le vechi de 20 ani.

Aparatul acesta vindecă și folosește contra: durerilor de cap și dinți, migrene, neuralgie, împedecarea circulațiunii sângelui, anemie, ameteți, pluituri de ureche, bătăie de inimă, sgârțuri de inimă, asmă, auzul greu, sgârțuri de stomac, lipsa poftei de mâncare, reoală la mâni și la picioare, reumă, podagră, schias, udul în pat, influența, însomnie, epilepsia, circulația neregulată a sângelui și multor altor boale, cari la tractare normală a medicului se vindecă puin electricitate. — *In cancelaria mea se află atestate încurse din toate părțile lumii, cari prătesc cu mulțumire invențiunea mea și ori-cine pôte examina aceste atestate acel pacient, care în decurs de 45 zile nu se va vindeca, i-se retrimite banii. Unde orice încercare s'a constatat zădarnică, rog a proba aparatul meu.*

Atrag atențiunea P. T. public asupra faptului, că **aparatul meu nu e permis să se co-fu de cu aparatul „Volta”, de ore-ce „Ciasul-Volta”** atât în Germania cât și în Austro-Ungaria a fost **oficiu oprit**, fiind nefolositor, pe când aparatul meu e în genere cunoscut apreciat și cercetat. Deja iefinătatea crucii mele electro-magnetice o recomandă îndosebi

Prețul aparatului mare e 8 cor. Prețul aparatului mic e 3 cor. folosibil la morbari, cari nu sunt mai vechi de 15 ani. folosibil la copii și femei de constituție foarte slabă.

Expediție din centru și locul de vëndare pentru țără și streinătate etc.

MÜLLER ALBERT, Budapesta, V.28, Strada VADÁSZ 34, colțul strada Kálmán.